

ISSN 2181-922X

TIL VA MADANIYAT

UZBEKISTAN

LANGUAGE & CULTURE

O'ZBEKISTON

2022 Vol. 1

www.navoiy-uni.uz
www.uzlc.navoiy-uni.uz

ISSN 2181-922X

O‘ZBEKISTON

TIL VA MADANIYAT

UZBEKISTAN

LANGUAGE AND CULTURE

2022 Vol. 1

www.navoiy-uni.uz
www.uzlc.navoiy-uni.uz

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti

Bosh muharrir: Shuhrat Sirojiddinov

Bosh muharrir o'rinbosarlari: Zaynobiddin Abdirashidov

Mas'ul kotib: Ozoda Tojiboyeva

Tahrir kengashi

Ahmadali Asqarov, Abdulaziz Mansur, Akmal Saidov, Akmal Nur, Adham Ashirov, Nizomiddin Mahmudov, Hamidulla Dadaboyev, Samixon Ashirboyev, Bahodir Karimov, Aftondil Erkinov, Baxtiyor Mengliyev, Uzoq Jo'raqulov, Sulton Normamatov, Murtazo Sayidumarov, G'aybulla Boboyorov, Nozliya Normurodova, Abdi Mamatov, Nodir Jo'raqo'ziyev.

Tahrir hay'ati

Isa Habibbeyli (Ozarbayjon)	Maria Sabtelni (Kanada)
Frederik Bressand (Fransiya)	Timur Kocaoğlu (AQSH)
Ingeborg Baldauf (Germaniya)	Almaz Ülvi (Ozarbayjon)
Mark Toutant (Fransiya)	Tanju Seyhan (Turkiya)
Rochelle Almeida (AQSH)	Xisao Komatsu (Yaponiya)
Akrom Habibullayev (AQSH)	Emek Üşenmez (Turkiya)
Valeriy S. Xan (O'zbekiston)	Abdulvahap Kara (Turkiya)
Eunkyung Oh (Janubiy Koreya)	Alizoda Saidumar (Tojikiston)
Oqilxon Ibrohimov (O'zbekiston)	Dilorom Ashurova (O'zbekiston)
Shodmon Vohidov (Tojikiston)	Darya Jigulskaya (Rossiya)

“O'zbekiston: til va madaniyat” jurnali – lingvistika, tarix, adabiyot, tarjimashunoslik, san'at, etnografiya, falsafa, antropologiya va ijtimoiy tadqiqotlarni o'rganish kabi sohalarni qamrab olgan akademik jurnal.

Jurnal bir yilda to'rt marta chop etiladi.

Jurnalning maqsadi – ko'rsatilgan sohalarga oid dolzarb mavzulardagi bahs-munozaraga undaydigan, yangi, innovatsion g'oyalarga boy, o'z konsepsiyasiga ega bo'lgan tadqiqotlarni nashr etishdir.

Ingliz, rus va o'zbek tillaridagi, shuningdek, boshqa turkiy tillarda yozilgan maqolalar qabul qilinadi. Iqtisodiy tahlillar hamda siyosatga oid maqolalar e'lon qilinmaydi.

Jurnalda kitoblarga yozilgan taqrizlar, adabiyotlar sharhi, konferensiyalar hisobotlari va tadqiqot loyihalari natijalari ham e'lon qilinadi. Mualliflar fikri tahririyat nuqtayi nazaridan farq qilishi mumkin.

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti.

O'zbekiston, Toshkent, Yakkasaroy tumani, Yusuf Xos Hojib ko'chasi, 103.

Email: uzlangcult@gmail.com
Website: www.uzlc.navoiy-uni.uz

Alisher Navo'i Tashkent State University of the Uzbek Language and Literature

Editor-in-Chief: Shuhrat Sirojiddinov

Deputy Editors in Chief: Zaynabiddin Abdirashidov

Executive secretary: Ozoda Tajibaeva

Editorial board

Ahmadali Asqarov, Abdulaziz Mansur, Akmal Saidov, Akmal Nur, Adham Ashirov, Nizomiddin Mahmudov, Hamidulla Dadaboev, Samixon Ashirboev, Bahodir Karimov, Aftondil Erkinov, Bakhtiyor Mengliev, Uzoq Juraqulov, Sulton Normamatov, Murtazo Sayidumarov, Gaybulla Babayarov, Nozliya Normurodova, Abdi Mamatov, Nodir Jurakuziev.

Editorial Committee

Isa Habibbeyli (Azerbaijan)	Maria Subtelny (Canada)
Frederique Bressand (France)	Timur Kozhaoglu (USA)
Ingeborg Baldauf (Germany)	Almaz Ulvi (Azerbaijan)
Marc Toutant (France)	Tanju Seyhan (Turkey)
Rochelle Almeida (USA)	Hisao Komatsu (Japan)
Akram Habibullaev (USA)	Emek Üşenmez (Turkey)
Valeriy S. Khan (Uzbekistan)	Abdulahap Kara (Turkey)
Eunkyung Oh (South Korea)	Alizoda Saidumar (Tajikistan)
Oqilkhon Ibrohimov (Uzbekistan)	Dilorom Ashurova (Uzbekistan)
Shodmon Vohidov (Tajikistan)	Daria Zhigulskaya (Russia)

“Uzbekistan: Language and Culture” is an academic journal that publishes works in the field of linguistics, history, literature, translation studies, arts, ethnography, philosophy, anthropology and social studies.

The journal is published four times a year.

The purpose of the journal is to publish the results of the latest research that are rich in new, innovative ideas and has its own concept, which stimulates debate on topical issues in these areas.

The language of articles can be English, Russian and Uzbek. Other Turkic languages are also welcome. We do not publish economic analyses or political articles.

In addition to research articles, the journal announces book and literary work reviews, conference reports and research project results.

The authors' ideas may differ from those of the editors'.

Alisher Navo'i Tashkent State University of the Uzbek Language and Literature.

103, Yusuf Khos Hojib, Yakkasaray, Tashkent, Uzbekistan.

Email: uzlangcult@gmail.com

Website: www.uzlc.navoiy-uni.uz

MUNDARIJA

Lingvistika

Samixon Ashirboyev

Alisher Navoiy nasriy asarlari matnida gaplarni chegaralashga doir.....6

Baxtiyor Abdushukurov

Alisher Navoiy asarlaridagi etnonimlar.....19

Zulxumor Xolmanova

Omonimlar – tafakkur omili.....30

Sanjar Mavlyanov

O'zbek tili diplomatik terminlari tizimida semantik munosabatlar.....45

Elyor Xonnazarov

O'zbek tilshunosligida zamoni ifodalovchi grammatik shakllar tasnifi...55

Adabiyotshunoslik. Tarjimashunoslik

Tanju Seyhan

Ali Şir Nevâyî ve Kalem.....66

Muhittin Gümüş

Bâbürnâme'nin edebî tür açisindan özellikleri.....78

Fan. Ta'lim. Metodika

Dilnavoz Yusupova

"Xamsa" dostonlarini o'qitishda zamonaviy texnologiyalar va metodlardan foydalanish ("Farhod va Shirin" misolida).....89

San'at

Oqilxon Ibrohimov

Nazm va navo xususida.....104

CONTENT

Linguistics

Samikhan Ashirboev

Alisher Navoi's prose text is about limiting sentences.....6

Bakhtiyar Abdushukurov

Ethnonyms in the works of Alisher Navoi.....19

Zulhumor Kholmanova

Homonyms – a factor of wisdom.....30

Sanjar Mavlyanov

Semantic relations in the system of diplomatic terms of the
Uzbek language.....45

Elyor Khonnazarov

Classification of Grammatical Tense in Uzbek Linguistics.....55

Literature. Translation studies

Tanju Seyhan

Ali Şir Nevâyî and Pen66

Muhittin Kumush

Features of Baburname as a literature genre.....78

Science. Education. Methodology

Dilnavoz Yusupova

Modern technologies and use of methods (in the example
of "Farhod and Shirin").....89

Art

Oqilkhon Ibrohimov

About poetry and melody.....104

LINGVISTIKA
LINGUISTICS

Alisher Navoiy nasriy asarlari matnida gaplarni chegaralashga doir

Samixon Ashirboyev¹

Abstrakt

Alisher Navoiy asarlarining, xususan, nasriy asarlarining nashr matnlarini tayyorlash murakkab bo'lib, unda nashrga tayyorlovchidan filologiya ilmining barcha sohalaridan xabardor bo'lishni talab qiladi. Ayniqsa, mumtoz adabiyotimiz vakillarining asarlarini joriydagi alifbo asosida nashrga tayyorlashda, albatta, punktuatsiya asoslarini mukammal bilishi bilan barobar sintaksis bilimlariga ham ega bo'lishi talab etiladi. Shu tamoyildan kelib chiqib, ushbu maqolada Alisher Navoiyning keyingi 30-35 yil ichida nashr (elektron) qilingan matnlarida gaplarni chegaralashda tinish belgilarining qo'yilishi tanqidiy o'rganildi va u bilan bog'liq ravishda matnda gaplarning boshlanishi masalalari ham o'rin oldi.

Maqolada tanlab olingan Alisher Navoiy asarlaridagi gaplarda tinish belgilarining xato qo'llanishi va munozaraga sabab bo'ladigan o'rinlari, uning kelib chiqishi, gaplarning boshlanishida yordamchi so'zlarning ishtiroki kabi masalalar yoritilgan.

Kalit so'zlar: *matn, gap, nasriy asar, mumtoz adabiyot, tinish belgilari, sintaksis, kiritma konstruksiya, akademnashr.*

Kirish

Alisher Navoiy asarlari nashrlarini tayyorlash bilan bog'liq muhim masalalar ham borki, ular yaqin o'tmishda ham, hozir ham o'z muammolaridan qutulgan emas. Asar matnining muallif fikr yo'nalishiga muvofiqligini o'rnatish masalasi bilan bog'liq ravishda hal qilinishi lozim bo'lib turgan dolzab muammo ham mavjud bo'lib, u ham bo'lsa, matnda gaplarni chegaralash va tinish

¹Samixon Ashirboyev – filologiya fanlari doktori, professor, Alisher Navoiy nomi-dagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti.

E-pochta: samixon.ashirboev@mail.ru

ORCID ID: 0000-0002-5202-6494

Iqtibos uchun: Ashirboyev, S. 2022. "Alisher Navoiy nasriy asarlari matnida gaplarni chegaralashga doir". *O'zbekiston: til va madaniyat* 1: 6-18.

belgilarini qo'yib chiqishdir. To'g'ri, punktuatsiya qoidalariga ko'ra, har bir tinish belgining qo'llanish o'rni bor [Mahmudov 2015], lekin amaliyotda bu qoidalardan chekinadigan holatlar uchramoqdaki, ular matnni tushunishga va sintaktik shakllarni belgilashga jiddiy xalaqit bermoqda. Bunday noqulayliklar har ikkala yozuvdagi (kirill, lotin) matnlarda ham ko'zga tashlanadi. Ushbu maqolada Alisher Navoiyning nasriy asarlarida gaplarni chegaralash bilan bog'liq holda, tinish belgilarining ko'proq lotin yozuvda tayyorlangan nashrlarda qo'yilishi masalasiga to'xtalamiz.

Ma'lumki, arab yozuvidagi matnni joriy yozuvga o'girishning muayyan muammolari bor. Bular u yoki bu so'zning qanday yozilishi, asardagi paronimlar, turdosh va atoqli otlarning ba'zan farqlanmasligi, ayrim so'zlarning ma'nosini ochiqlash qiyinligi kabi masalalardir. Shu bilan bog'liq ravishda, orfografik ta'minotdagi buzilishlar yuz berib turadi. Bu muammo ustiga esa tinish belgilari qo'shiladiki, matnshunos oldida yana ko'zda tutilmagan muammolar kelib chiqadi.

Tan olish kerakki, tinish belgilarini o'z o'rnida qo'ya bilish hozirgi zamon o'quvchisiga (kitobxoniga) mumtoz adabiyotimiz durdonalarini to'g'ri tushunish uchun eng qimmatli yo'nalishlar, turtkilar beradi. Hozirga qadar akadernashrlar esa bu jihatdan takomillashtirishga muhtojlik sezadi. Shuni eslatish joizki, bu muammo bugun ko'tarilayotgani yo'q, balki avval ham muhokama obyekti bo'lgan edi [Аширбоев 1987, 21], afsuski, Alisher Navoiy asarlarining keyingi nashrlarida ham bu holat o'nglanmaganini ko'rish mumkin. Shu munosabat bilan avvalgi maqolada tilga olingan o'rinlar va ularning keyingi nashrlardagi holati qiyosiy tahlil qilindi. Bu tahlilda sodda gaplarni chegaralash bilan bog'lagan holda, tinish belgilarining qo'yilishiga e'tibor berildi va uni amalga oshirish uchun Alisher Navoiyning "Mahbubul qulub", "Muhokamatul lug'atayn", "Majolisun nafois" va "Tarixi muluki Ajam" asarlarining elektron nashrlari olindi, chunki bu nashrlar omma orasiga keng tarqalgan.

Sodda gaplarning qo'llanish tarixi

Ma'lumki, aksariyat tillarning, xususan, o'zbek tilining qadimgi davrlari uchun sodda gaplarning qo'llanishi xarakterli bo'lgan [Абдурахмонов, Рустамов 1982, 47], hatto N. Z. Hojiyeva (Гаджиева) ning ko'rsatishicha, qadimgi ozarboyjon tili yodgorliklarida ham sodda gaplar faol bo'lgan [Гаджиева 1963, 14]. Sodda gaplar Alisher Navoiyning nasriy asarlarida ham ko'plab qo'llangan, lekin bunday gaplarni matn ichidan farqlab olish masalasida jiddiy qiyinchiliklarga

duch kelinadi. Bu masalada o'zbek tilshunosligida hozircha bir nazariy yoki amaliy qo'llanma yoki yo'l-yo'riqlar yaratilmagan. Binobarin, yodnomalardagi gaplarning chegarasini belgilash masalasi hamon murakkabligicha qolmoqda. Shu tufayli ham til tarixiga oid ishlarda gaplar orasida bog'lovchi yoki bog'lovchi vazifasidagi so'zlar bo'lmagan gaplarni qo'shma gapga kiritishga moyillik ancha kuchli. G. Abdurahmonov va A. Rustamovning "Qadimgi turkiy til" qo'llanmasida shu tamoyilga amal qilingan [Абдурахмонов, Рустамов 1982, 53-54]. N.Z. Hojiyeva (Гаджиева) va V.A. Serebrennikovlar esa bu masalaga aniqlik kiritib, mantiqiy jihatdan bir-biriga aloqador bo'lgan gaplarni bitishuv asosida bog'langan sodda gaplar va ularni qo'shma gaplarning eng qadimgi shakli deb yuritadi [Гаджиева, Серебренников 1986, 99; Гаджиева 1973, 156]. Albatta, bu fikr e'tirozga sabab bo'lmaydi, lekin masalaning ikkinchi tomonini, ya'ni har qanday matnda har bir gap mazmun jihatdan bir-biri bilan aloqador bo'lishini ham nazardan qochirmaslik kerak. Shu ma'noda V.G. Admoning fikri e'tiborga loyiq, uning fikricha, sodda gaplarning mustaqilligi uning nutq kontekstidan mazmun va lug'aviy jihatdan ajralib qolganligini bildirmaydi [Admoni 1955, 211].

Keyingi davrda yozma manbalardagi gap chegarasini aniqlashda bosh o'lchov mantiq, fikr butunligi va gapning sintaktik jihatdan shakllanganligi to'g'risida fikr yuritilmoqda [Содиқов 2020, 410], To'g'ri, bu fikr jiddiy e'tiroz uyg'otmasa-da, ular yanada ochiqlanishga muhtoj. Yuqorida aytiganlarni hisobga olgan holda, o'tmish manbalarini, bu o'rinda Alisher Navoiy asarlarida gaplarning chegaralanishini, y'ani tinish belgilarining qo'yilishini tahlil qilishga harakat qilamiz.

Matndagi gaplar va uning tarkibiga kirgan sintaktik guruhlarining o'zaro munosabatini belgilashda, albatta, tinish belgilarining roli nihoyatda kattadir. Shu tufayli eski o'zbek tili yodgorliklarini hozirgi (kirill va lotin) yozuvga ag'daruvchilarga juda ulkan mas'uliyat yuklanadiki, bu ham bo'lsa, bu jarayonda gaplarning chegarasini, gapning tarkibiy qismlarini tashkil etuvchi sintaktik butunliklarni belgilash asosida tinish belgilarini o'z o'rnida to'g'ri qo'ya bilishir.

Alisher Navoiy nasriy asarlarida tinish belgilari, asosan, to'g'ri qo'yilgan. Shu bilan birga, noto'g'ri qo'yilgan va ayrim o'rinlarda tinish belgilarining qo'yilishini munozara qiladigan hamda tinish belgilari qo'yilmagan joylari ham bor. Ular avvalgi nashrlarda ham, keyingi nashrlarda ham mavjudki, ular muayyan darajada Alisher Navoiyning fikr yuritish tarzini anglashga xalal beradi. Bu fikrlarni

yuqorida ko'rsatilgan asarlar nashri bo'yicha qarab chiqishga harakat qilamiz.

A. N. Kononov "Mahbub ul-qulub" asarining chog'ishtirma matnini tayyorlashda (arab yozuvida, biz uni lotinlashtirilgan variantda berdik) har bir gapning tugashiga ishora qiladigan ko'ndalang romblar qo'yib borgan. Ular aksariyat o'rinlarda gaplarning tugallanishini anglata olgan, masalan: *O'zga mulukning rayosi va xalqi aning orzusida* ◊ *Va yana kishvar mazlumlari aning adl-u duosi guft-u go'sida*. Bu gapda romb nuqta qo'yilgan o'rinlarda to'g'ri qo'yilgan. Lekin romb xato qo'yilgan joylari ham bor (ehtimol, ular nashriyot xatosidir): *Andin kechalar atrok zu'fosi ishi argushtak va atfol varzishi* ◊ *oq sungak* [Kononov, 10] iborasida romb *oq sungak*dan oldin qo'yilgan va bu so'z keyingi jumlagaga qo'shib yuborilgan.

Bir murakkablashgan sodda gapda nuqtalarning ortiqcha qo'yilishi quyidagi gapda yaqqol ko'rinadi: *Ishq axtar-i-dur duraxshanda va bashariyat ko'zi nur-u ziyosi andin* ◊ *guhar-i-dur raxshanda, insoniyat tojining zeb-u bahosi andin* ◊ *mehr-i-dur toli', mahzun xotirlar xoristoni andin gulshan* ◊ *va badr-i-dur lomi', tiyra ko'ngullar shabistoni andin ravshan* ◊ *bahr-i-dur vasi', har igromi yuz aql-u xush kemasin cho'murg'an* ◊ *va tog'-i-dur rafi', har tig'i ming zuhdu taqvo boshini uchurgan,* ◊ *shu'la-i-dur so'zanda, xoshoki ko'b jonu ko'ngul bo'lg'an* ◊ *va barq-i-dur furuzanda, ko'b jonu ko'ngul ashi'asi kul qilg'an* ◊ *ajdaho-i-dur xunxor, olamni dam bila tortmoq anga kom* ◊ *podshoh-i-dur qahhor, komi har dam olam ahlig'a qatli om* ◊ *va har necha zulm qilg'an sayi anga usonmoq yo'q va har necha qon qilg'an sayi anga qonmoq yo'q* ◊ *soiqa-i-dur aql-u din xirmanin kuydurguchi* ◊ *va sarsar -i-dur alarning kulin ko'kka sovurg'uchi* [Kononov, 90]¹.

Bu asarning internetdagi variantida ham *mehr-i-dur, bahr-i-dur, shu'la-i-dur, ajdaho-i-dir, soiqa-i-dur* kesimlaridan oldin hamda *va har necha zulm* iborasi bilan boshlanadigan kiritma konstruksiyadan oldin ham nuqta qo'yilganki, ushbu gapdagi uyushiq kesimlar hamda kiritma konstruksiyalarning qo'llanishi matnning tayyorlovchisini chalg'itgan. Aslida, bu gapdagi uyushiq kesimlar orasiga vergul qo'yishning o'zi kifoya edi. Yuqoridagi kabi hollar asarning oltinchi, sakkizinchi, o'n uchinchi, o'n to'rtinchi va boshqa fasl, boblarida ham qayd qilinadi.

Murakkab qo'shma gap tarkibidagi gaplar o'rtasiga nuqta qo'yilgan: *Chun* [Абдурахмонов, Шукуров, Махмудов 2008, 441]

¹"Yoye ishorat" belgisini ajratib ko'rsatdik – A. S.

mulukdin ba'zi aqolim va kishvarda sort salotini mustaqil bo'ldilar, ul munosabat bila forsiygo'y shuaro zuhur qildilar. Qasidada Xoqoniy va Anvariyy va Kamol Ismoil va Zahir va Salmondek va masnaviyda ustoz fan Firdavskiy va nodiri zamon Shayx Nizomiy va joduyi hind Mir Xusravdek va g'azalda muxtarii vaqt Shayx Muslihiddin Sa'diy va yagonai asr Xoja Hofiz Sheroziydekki, bularning ta'rifi yuqoriroq chun shammai surulupdur va vasflarig'a qalam urulupdur. So'zni uzotmoq hojat emas va kalom tatvili ma'ni ahli mustahsan demas (21, bu asarning lotin alifbosidagi elektron matni to'plamda berilmagan).

Ma'lumki, eski o'zbek tilida fors tili sintaktik strukturasi-dan kalkalangan iboralar, gaplar anchagina. Bunday gaplar Alisher Navoiy nasriy asarlariga ham xosdir [Borovkov 1946, 97]. Yuqoridagi gap ham fors tili sintaksisi ta'sirida shakllangan murakkab qo'shma gapdir. Buni gapning payt va sabab bog'lovchisi *chun* bilan boshlanganligidan ham bilish mumkin. Murakkab qo'shma gapni tashkil qiluvchi ikkinchi gapda *forsigo'y shuaro* (ega)ni izohlab keladigan "*qasidada Hoqoniyva Anvariyy va Kamol va Zahir va Ismoil va Salmondek va masnaviyda ustoz fan Firdavsiy va nodiri zamon Shayx Nizomiy va joduyi hind Mir Xusravdek va g'azalda muxtarii vaqt Shayx Muslihiddin Sa'diy va yagonai asr Xoja Hofiz Sheroziydek*" ajratilgan bo'lagi bilan qo'llangan. Matnda o'sha ajratilgan bo'lakdan oldin nuqta qo'yilgan, vaholanki, *forsigo'y shuaro zuhur qildilar* konstruksiyasidan so'ng uyushiq ajratilgan bo'lakning mavjudligini ko'rsatish uchun ikki nuqta qo'yilishi maqsadga muvofiq edi. Shuningdek, shu ikkinchi gapga aloqador *bularning ta'rifi yuqoriroq chun shammai suruluptur va vasflariga qalam uruluptur* kiritma gapidan keyin ham nuqta qo'yilganki, natijada bu ergash gap *so'zni uzotmoq hojat emas va kalom tatvili ma'ni ahli mustahsam demas* bosh gapidan ajralib qolgan. Bu o'rinda nuqta emas, balki vergul qo'yilishi o'zbek punktuatsiyasi asoslariga muvofiq kelar edi va hozirgi zamon o'quvchisiga matn yanada tushunarliroq bo'lar edi.

"Tarixi muluki ajam" asarining elektron nashrida ham ayrim munozarali o'rinlar uchraydi. "Tarixi muluki ajam"da Eron shohlari oldinma-keyin tartib bilan keltirilib, ularga xos bo'lgan fe'l va voqealar ta'riflanadi. Bu asarning ayrim o'rinlarida podshohlarning nomini bildiradigan so'zlar keyingi sintaktik birlikka nisbatan atov gap bo'lib kelgan va ulardan so'ng nuqta qo'yilib borilgan. Masalan, *Yalosh binni Bahrom. Ul dag'i otasig'a valiahd erdi va podshohlig'i o'n besh yil erdi* [Navoiy (e), 12]. Aksariyat o'rinlarda podshohlarning nomlarini anglatgan so'z bevosita gap strukturasi-dagi boshqa so'zlar bilan sintaktik jihatdan bog'lanadi. Masalan, *Manuchehr Erajning*

qizining o'g'li erdi (4). *Navdar Manuchehrning o'g'lidir* (4). Shu bilan birga, ayrim o'rinlarda shunday sintaktik bog'lanishga ega bo'lgan so'zdan so'ng nuqta qo'yilgan: *Bahrom binni Shopur. Otasining vasiyati bilan ota taxtini bildi* (12). *Hurmuz binni Yalosh. Otasig'a qo'mmaqom bo'ldi* (12). Aslida, bunday o'rinlarda hech qanday tinish belgiga hojat yo'q edi. Yuqoridagi kabi hollarda nuqta va chiziqchani qo'llanilishi, ehtimol, o'sha podshoh yoki shaxs nomining ajralib turishiga ishora uchun qo'yilgan bo'lishi mumkin, shunday bo'lganda ham, tinish belgilaridan emas, balki asarda qo'llanganidek qalin harflar va boshqa imkoniyatlardan foydalanish maqsadga muvofiq bo'lar edi.

Asarda shunday sintaktik butunliklar mavjudki, ularda tinish belgilarining qo'llanishi munozaraga sabab bo'lishi mumkin. Jumladan, *Afrosiyob. Ani debturlarkim, Pushang binni Tur binni Faridun o'g'lidir. Va ba'zi aning nisbatin Qayumarsg'a yetkurubuturlar. Ammo burung'i durustroqdir. Chun Navdarni o'lturdi, Eron mulukini andoq buzdiki, oz yerda ma'murliq qoldi, yig'ochlarni kesti va imoratni yiqti va korizlar bila bulog'larni ko'mdi* (4). Bu sintaktik butunlikda 4ta nuqta qo'yilgan. Bir tomondan qaraganda, ular matnning tushunilishiga hech qanday putur yetkazmagandek ko'rinadi, lekin sintaktik nuqtayi nazardan qaralsa, bu gaplarning birinchisidagi *ani debturlarkim, Pushang binni Tur binni Faridun o'g'lidir va ba'zi aning nisbatin Qayumarsg'a yetkurubuturlar, ammo burung'i durustroqdir* konsturksiyalari kiritma konsturksiyalar bo'lib, gapning yadrosini *Afrosiyob chun Navdarni o'lturdi, Eron mulukini andoq buzdiki, oz yerda ma'murliq qoldi: yig'ochlarni kesti va imoratni yiqti va korizlar bila bulog'larni ko'mdi* konstruksiyasi tashkil qilishi ma'lum bo'ladi. Shuning uchun ham, *Afrosiyob* so'zidan so'ng nuqta emas, balki vergul qo'yib, undan keyingi kiritma konstruksiyalarni ham vergul bilan ajratish lozim bo'ladi yoki kiritma konstruksiyalar ikki tomondan chiziqcha qo'yilsa ham, tinish belgilari qoidasiga to'la amal qilingan bo'lar edi, muhimi, yuqoridagi sintaktik butunlikning murakkab strukturali bir gapdan tashkil topganligi ma'lum bo'ladi.

Matnlarda bir o'rinda uyushiq bo'lakli gaplarda gap bo'laklari inversiyasi bilan bog'liq ravishda vergullar xato qo'yilgan. Matnni aynan keltiramiz: *Va aning osoridin Firuzosordur Ray navohiysida va Ravshan Firuzdur. Jurjonda va Rom Firuzdur - Hindistonda va Isfahonning yangi shahridur va Shod Firuzdur Ozarbayjonda va Kom Firuzdur Forsda va Xo'jandda bir devor tortibdur. Ba'zi ellik yig'och debturlar, iki viloyatning fosili va ba'zan ortuq va uksuk ham debturlar* (22). Bu matnni ham sintaktik jihatdan rekonstruksiya

qilish lozim bo'ladi. Uyushiq bo'laklarning qo'llanilishi hamda **va** bog'lovchisining takrorlanib kelishi, akadernashrdagi jiddiy matniy noaniqliklar tufayli kesim-to'ldiruvchi inversiyasi tekstda gaplarning chegarasini belgilashda chalkashlikning yuzaga kelishiga sabab bo'lgan. Bu matnni ikki sintaktik butunlikka ajratish mumkin:

1. *Va aning osoridin Firuzosordur Roy navohiyasida va Ravshan Firuzdur Jurjonda va Rom Firuzdur Hindistonda va Isfahonda, Yangi shahridur va Shod Firuzdur Ozarbayjonda va Kom Firuzdur Forsda.*

2. *Va Xo'jandda bir devor tortibdur, ba'zi ellik yig'och deb-turlar, ikki viloyatning fosili va ba'zan ortuq-o'ksuk ham deb-turlar, chunki ularning birinchisi passiv tarkibga, ikkinchisi esa faol tarkibga ega bo'lgan gaplardir.*

"Majolisun nafois" nashri haqida quyidagilarni aytish mumkin:

1. Aksariyat o'rinlarda o'zbek tili punktuatsiya qoidalariga xilof ravishda matnda shoir yoki yozuvchini anglatadigan, gapda ega vazifasini bajaruvchi so'zdan keyin chiziqcha qo'yib borilgan. Masalan, *Mir Maxdum – Hazrati Mir Qosimga xalifa va farzand va mahjub masobasida erdi. Xoja Abdulvafoyi Xorazmiy (quddisa sirruhu) - kibori avliyodindur.*

Ma'lumki, ega va kesim o'rtasida chiziqchanning qo'llanilishi mumkin bo'lgan o'rinlar ham bor, lekin kesim to'la shakllanganda (fe'l bilan ifodalanganda, unda shaxs-son, zamon ma'nolari anglashilganda) ega bilan kesim orasiga hech vaqt chiziqcha qo'yilmasligi barchaga ma'lum. Chiziqchanning qo'llanilishi ega vazifasini bajaruvchi shoir va yozuvchi nomining ajratib ko'rsatilishi uchun qo'llangan deb izohlash ham mumkin bo'lar, lekin akadernashr hozirgi zamon o'quvchisi uchun mo'ljallanganligini hisobga olganda, bu matn ham hozirgi o'zbek punktuatsiya qoidalariga asoslanishi shart bo'lib qoladi.

2. Bir umumiy gap yadrosiga ega bo'lgan sintaktik matnlarda dastlabki kesim bo'lagi ega yoki ega tarkibi bilan berilgan holda, boshqa kesimlar alohida gap sifatida berilib, har biridan so'ng nuqta qo'yilib borilgan. Masalan, *Mavlono Malik – Boxarz viloyatida Korizdindur. O'zin Malik Zavzan avlodidin tutar. Bu jihatdin Malik taxallus qilur. O'ttiz yoshqa yaqing'acha nazm aytmaydur erdi. Ulg'ayg'anda nazmg'a mashg'ul bo'ldi (50). Mavlono Fazliy - Hiriqliqdur. Kichik erkanida naqqoshlik qilur erdi va nazmg'ina ham aytur erdi. O'zin tamom shoir xayol qilg'andan(din) so'ngra tamomi naqqoshlikni tark qilib, shoir bo'ldi (57).*

To'g'ri, nuqtadan keyingi har bir gapni bir bosh bo'lakli gap

sifatida qarash ham mumkindek ko'rinadi, shunday deb faraz qilinganda, bir bosh bo'lakli gapni sun'iy ravishda hosil qilgan bo'lamiz. Vaholanki, ega aniq bo'lgan sintaktik sharoitda keyingi kengaygan holda kelgan kesimlarni alohida gap sifatida sanash maqsadga muvofiq emas. Ayni o'rinda matndagi gaplarni chegaralash chog'ida bir bosh bo'lakli gaplar ham qayd qilinadi. Bu quyidagi matnda ko'rinadi: *Mavlono Abdulvahhob - Isfaroyindundur. Abdolvash kishi erdi. Ammo yaxshi tab'i bor erdi. Sabzaborda qazo mansabini anga bergandurlar. Andin so'ngra Isfaroyinda qozi bo'lg'ondur. Andin ma'zul bo'lg'onda Astrobodqa ixtisob amrin anga ruju' qilib yubordilar. She'rg'a mash'uf erdi* (27). Mazkur misoldagi *Sabzavorda qazo mansabini anga bergandurlar. She'rg'a mash'ruf erdi* gaplari, haqiqatan ham, bir bosh bo'lakli gaplardir. Shu tufayli ular orasiga nuqtaning qo'yilishi to'g'ri deb topamiz, lekin undan oldingi nuqtalar o'rinsiz qo'yilgan.

3. Grammatik jihatdan mustaqilligi saqlangan gaplar orasiga nuqta qo'yilmagan va ba'zan qo'shma gap tarzida berilgan: *Va shayxning qabri ham Isfaroyinda o'z maskanida-o'qdurur va Hoji Avhad Mustavfiykim, fazoyili sharhdin mustag'niydur, Shayxning vafoti tarixin "Xusrav" lafzi topibdur* (5). *Xoja Mansur - Jurjon mulukidundur va bitikchi qavmidundur, filvoqe'ki, ul qavmda andin odamivashroq va insoniyatliqroq kishi yo'qtur* (61). Matnda shu tarzda aks etgan bu ikki gapni to'rtta mustaqil gaplarga ajratish lozim bo'ladi: 1) *Va shayxning qabri ham Isfaroyinda, o'z maskanida-o'qdurur*; 2) *Va Hoji Avhad Mustavfiykim fazoyili sharhdin mustag'niydur*; 3) *Xoja Mansur Jurjon mulukidundur va bitikchi qavmidundur*; 4) *Filvoqe'ki, ul qavmda andin odamivashroq va insoniyatliqroq kishi yo'qtur*.

4. Eski o'zbek tili, xususan, Alisher Navoiy asarlaridagi fe'l shakllarining xususiyatlari bilan bog'liq bo'lgan ayrim o'rinlarda tinish belgilarining noto'g'ri qo'yilishi matn mazmunini anglab yetishga to'sqinlik qiladi. Bu quyidagi kabi o'rinlarda ko'zga tashlanadi: *Sababin so'ruldi, ersa obodong'ina javob aytmadi* (45). *Andin so'ruldi, ersa bu iborat bila takallum surdikim, "barot namenavisad"* (76). Keltirilgan jumlada vergul *ersa* so'zidan keyin qo'yilishi kerak edi, ya'ni bu o'rinda *so'ruldi ersa* analitik shakldagi shart mayli fe'li [Шепѳак 1962, 163; Shukurov 1974, 75] ekanligini e'tiborga olish joiz bo'ladi, ya'ni *ersa* so'zikiirish so'zi emas.

Alisher Navoiy nasriy asarlari matnining tushunarligini ta'minlashda tinish belgilari bilan birga gaplarning boshlanishi haqidagi bilim va amaliyotning ham ahamiyati muhim bo'lib turibdi. Bu masala ham bugun ko'tarilayotgani yo'q, balki bu haqda o'zbek tilshunosligida dastlab G. Abdurahmonov [Abduraxmanov, 1960,

21], ozarbayjon tilshunosligida H. Mirzazoda [Mirzəzadə 1968, 97] tomonidan tilga olingan bo'lsa ham, hozirgi akadernashrlarda bu masalaga jiddiy e'tibor berilayotgani yo'q. Alisher Navoiy nasriy matnlarini tahlil qilar ekanmiz, undagi gaplarning hozirgi o'zbek tilidagidek deyarli barcha o'rinlarida ot va boshqa mustaqil so'zlar bilan emas, balki yordamchi so'z turkumlariga xos so'zlar bilan ham boshlanganini ko'ramiz. Alisher Navoiy nasriy asarlarida ham gaplar bog'lovchilar bilan boshlangan.

Va bog'lovchisi

Bu bog'lovchi bilan sodda gaplar ham boshlangan. Bu ayniqsa "Muhokamatul lug'atayn" asarida yaqqol ko'zga tashlanadi: *Va tushlafzida ham bu nav' uch ma'ni bor. Va yana yon lafzida va yoq lafzida ham bu holdur* (7). **Va** bog'lovchisi bilan gapning boshlanishi, aftidan, eski o'zbek tiliga xos bo'lgan, xususan, "Boburnoma"-da ham buni ko'rish mumkin, lekin ushbu asar sintaksisi bo'yicha tadqiqot ishi olib borgan X. Nazarova gap boshida qo'llanayotgan **va** bog'lovchisining har bir uyushiq bo'lak oldidan takrorlanishi bilan bog'laydi: *Va Mu'min atka va Rustam turkman, va Mulla Mahmud va Ali atka, va Muhammad Sulton Mirza va Odil Sulton va Abdulaziz miraxo'r va Qutlug' qadam qarovul va Muhammad Ali jon-jon va Shoh Husayn Barakiy va mo'g'ul G'anchi qo'l urushqa qo'yib, so-bit qadam bo'ldilar* [Nazarova 1979, 67]. Aslida **va** bog'lovchisining gap boshida qo'llanishi uyushiq bo'laklar bilan bog'liq emas, chunki gap boshida **va** bog'lovchisi qo'llangan gaplarning aksariyatida uyushiq bo'laklar ishtirok etmagan, buni yuqorida Alisher Navoiy nasridan keltirilgan misolar ham ko'rsatib turibdi, X. Nazarovaning o'zi ham bunday gaplarni qayd qilgan: *Va kichik xon dadamni(-ga affiksi o'rnida- A.S.) ko'runush qildim* [Nazarova 1979, 47]. **Va** bog'lovchisining gap boshida qo'llanishi esa matndagi oldingi fikrning keyingi gapda davom etayotganligini anglatadi.

Alisher Navoiy asarlarini nashrga tayyorlashda **va** bog'lovchisining bu xususiyati ba'zi o'rinlarda hisobga olinmagan, masalan: *Ammo har qaysining zikrida tavsil qilibtur. Hisob qilg'an kishi topar va muluki tavoyifni ba'zi to'qson kishi debturlar va ba'zi ellik kishi va ba'zi ham bulardin ortuq-o'ksuk debturlar, valilmu indollohiy* (13). Bu matndagi *Va muluki tavoyifni ba'zi to'qson kishi debturlar va ba'zi ellik kishi va ba'zi ham bulardin ortuq-o'ksuk debturlar, valilmu indollohiy* mustaqil gapdir. Ko'rinadiki, shu o'rinda **va** bog'lovchisi nashrga tayyorlovchini chalg'itgan. Aslida u gapning boshida kelmoqda.

Ammo bog'lovchisi

Bu bog'lovchi qo'llangan gap yirik sintaktik butunlik (matn) tarkibiga kirib, o'sha matn mazmun planining oldingi matn mazmun planiga zid ekanligini bildiradi: *Bu nav' juft kishiga qovushsa, balki mundoq komgorliq ilikka tushsa, nihoniy g'am va mehnatda hamroz-u hamdaming bo'lg'ay va mahfiy va pinhon dard-u mashaqqatqa damsoz-u mahraming bo'lg'ay, ro'zgordin har jafo yetsa, anising ul va charxi davvordin har ibtilo kelsa, jalising ul, ko'ngling g'amidin ul g'amnok va badaning za'fi malolatidin ul halok. Agar husn-u jamoli o'rta chog'lig'dir va muofaqati rishtasi muxolifatqa bog'lig'dur, xavf-u rijo bila tirilmakdur va hikmat-u mador bila maoshin bilmakdur. Kadxudoning ba'zi mushkuli bo'lsa, osondur, ammo ko'prak hoida ko'ngul harasondur. Bu nav'ni ham nofarjomliq va nokomliq bila tahammul qilgay va har nechuk bo'lsa, o'tkargay matnidan so'ng keyingi matn **ammo** bog'lovchisi bilan bog'lanadi: Ammo, nauzabilloh, nosoz juft muhlik marazdur. Oshkor-u nuhufati solita bo'lsa, ko'ngul andin ranj va qabiha bo'lsa, abushqa ko'ngli andin yaralig', yomon islik bo'lsa, erga ondin yuz qaroliq, mayxora bo'lsa, uydin obodlig' bartaraf, badkora bo'lsa, andin baytul-lutf (23).*

Haqiqatan ham, **ammo** bog'lovchisi Alisher Navoiy asarlarida ikki yirik sintatik butunlikning bir-biriga zid munosabatini bildirgan. Shu bilan birga, adib fikrining ketma-ketligini, izchilligini ta'minlagan hamda keyingi matn mazmunini ta'kidlash maqsadini amalga oshirgan. To'g'ri, gap boshida kelgan **ammo** so'zi modal so'z vazifasini ham bajargan o'rinlari ham bor: *Ammo, bu toifani haq taolo noqisi vojib yaratibdur va kamol-u rostlig'ni zotlaridin havotibdur (26).* Bu gaplarni **ammo** bog'lovchisiz ham boshlash mumkin, lekin gapdan kuzatiladigan modallik to'la namoyon bo'lmasligi mumkin.

Yana funksional bog'lovchisi

Bu so'z **va** bog'lovchisi bajargan sintaktik yukni tashiy olgan: *Yana ba'zi lafzg'a bir "lom" ilhaq qilurlarkim, ul shayning ul sifatda rusuxig'a dalolat qilur... (11).* **Yana** so'zi **va** bog'lovchisi bilan kuchaytirilgan o'rinlar ham qayd qilinadi: *Va yana yon lafzida va yoq lafzida ham shu holdur (7).* Ba'zi gaplarda **va** bog'lovchisini **dag'i** bog'lovchisi almashtirgan: *Yana dag'i rasoilga qalam surupmen... (14).*

Chun bog'lovchisi

Bu bog'lovchi gapning turli pozitsiyalarida kela olishi ilmiy adabiyotlarda asoslangan [Rahmatov 2008, 7]. Uning gap boshida

kela olishi shu sabab bilan bog'langandir: *Chun bu tariqda himmat oliy erdi va tab' bebok va louboliy, o'targa qo'ymadi va tomoshasidin to'ymadi* (12).

Xulosa

Bu maqolada nashr tekstlarida tinish belgilarining barcha o'rinlarda qo'llanishiga o'z munosabatimizni bildirish maqsad qilib qo'yilmagan, balki tinish belgilarining hozirgi qoidalarimizdan chekingan o'rinlarigagina to'xtaldik, ba'zi munozarali masalalariga o'z munosabatimizni bildirdik, xolos. Shuni ta'kidlash lozimki, matnshunoslar va nashr ishlari bilan shug'ullanuvchilar oldida hozirgi o'zbek tili punktuatsiyasi asoslariga amal qilishdek va matn sintaksisi qoidalarini o'zlashtirishdek vazifa turadiki, bu Alisher Navoiy asarlarining qayta nashrlarini yaratishda foydadan holi bo'lmaydi.

Adabiyotlar

- Алишер Навоий (а). *Муҳокаматул луғатайн* (электрон нашр). www.ziyouz.com kutubxonasi.
- Алишер Навоий (b). *Mahbubul qulub* (elektron nashr) www.ziyouz.com kutubxonasi.
- Алишер Навоий (d). *Majolisun nafa'is* (elektron nashr). www.ziyouz.com kutubxonasi.
- Алишер Навоий (e). *Tarixi muluki ajam* (elektron nashr). www.ziyouz.com kutubxonasi.
- Abdurahmonov G., Shukurov Sh., Mahmudov Q. 2008. *O'zbek tilining tarixiy grammatikasi*. Toshkent: O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti.
- Абдурахмонов, Ф, Рустамов, А. 1984. *Навоий тилининг грамматик хусусиятлари*. Тошкент: Фан.
- Абдурахманов, Г. 1960. *Основы синтаксиса сложного предложения современного узбекского литературного языка*. Ташкент: Фан.
- Адмони, В. Г. 1955. *Введение в синтаксис немецкого языка*. Москва: Литературы на иностранном языке.
- Аширбоев, С. 1987. "Алишер Навоий прозалари нашр текстларини тайёрлашнинг муҳим бир томони ҳақида". *Адабий мерос* 2 (40).
- Гаджиева, Н. З. 1973. *Основные пути развития синтаксической структуры тюркских языков*. Москва: Наука.
- Гаджиева, Н. З. 1963. *Синтаксис сложноподчиненного предложения в азербайджанском языке*. Москва: Наука.
- Гаджиева, Н. З., Серебреников Б. А. 1986. *Сравнительно-историческая грамматика тюркских языков*. Москва-Ленинград: Наука.
- Гак, В.Г. 1981. *Теоретическая грамматика французского языка. Синтаксис*. Москва: Высшая школа.
- Кононов, А. Н. 1960. *Грамматика современного узбекского литературного языка*. Москва-Ленинград: Наука.
- Кононов, А. Н. 1948. *Алишер Навои. Возлюбленный сердце*. Москва-

- Ленинград.
Мирзэзэдэ, Ҳ. 1968. *Азэрбайчан дилинин тарихи синтаксиси*. Бақы: Маариф.
Назарова, Х. 1979. *Особенности синтаксического строя узбекского литературного языка конца XV и начала XVI в.* Ташкент: Фан.
O'zbek punktuatsiyasining asosiy qoidalari. 2015. Tuzuvchilar: Mahmudov N.M., Madvaliev A.P., Mahkamov N. Toshkent: O'zbekiston.
Раҳматов, М. 2008. *Алишер Навоийнинг насрий асарларида эргаширувчи боғловчили гапларнинг синтактик-семантик хусусиятлари*: Филол. фан. номз.... дисс. автореферати. Тошкент.
Содиқов, Қ. 2020. *Эски ўзбек ёзма адабий тили*. Тошкент: Академнашр.
Шукуров, Ш. 1974. *Наклонения и времена глагола в письменных памятниках узбекского языка в сравнительном освещении*: Автореф. дисс. ... докт. фил. наук. Ташкент.
Щербак, А. М. 1962. *Грамматика староузбекского языка*. Москва-Ленинград: Из-во АН СССР.

Alisher Navoi's prose text is about limiting sentences

Samikhan Ashirboev¹

Abstract

The preparation of editions of Alisher Navoi's works, especially prose, is complex, requiring the publisher to be knowledgeable in all areas of philology. In particular, the preparation of works of our classical literature for publication in the current alphabet, of course, requires a thorough knowledge of the basics of punctuation, as well as knowledge of syntax. Based on this principle, this article critically examines the use of punctuation in Alisher Navoi's published (electronic) texts over the last 30-35 years, and also addresses the issue of the beginning of sentences in the text.

The article deals with the misuse of punctuation in selected sentences in Alisher Navoi's works and the places where they cause controversy, its origin, and the use of auxiliary words at the beginning of sentences.

Key words: *text, speech, prose, classical literature, punctuation, syntax, input construction, academic publication.*

¹ Samikhan Ashirboev – Doctor of Sciences in Philology, Professor, Alisher Navoi Tashkent State University of Uzbek Language and Literature.

E-mail: samixon.ashirboev@mail.ru

ORCID ID: 0000-0002-5202-6494

For citation: Ashirboev, S. 2022. "Alisher Navoi's prose text is about limiting sentences". *Uzbekistan: Language and Culture* 1: 6-18.

References

- Alisher Navoiy (a). *Muhokamatul lug'atayn* (elektron nashr). www.ziyouz.com kutubxonasi.
- Alisher Navoiy (b). *Mahbubul qulub* (elektron nashr) www.ziyouz.com kutubxonasi.
- Alisher Navoiy (d). *Majolisun nafois* (elektron nashr). www.ziyouz.com kutubxonasi.
- Alisher Navoiy (e). *Tarixi muluki ajam* (elektron nashr). www.ziyouz.com kutubxonasi.
- Abdurahmonov, G', Shukurov Sh., Mahmudov Q. 2008. *O'zbek tilining tarixiy grammatikasi*. Toshkent: O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti.
- Abdurahmonov, G', Rustamov, A. 1984. *Navoiy tilining grammatik xususiyatlari*. Toshkent: Fan.
- Abduraxmanov, G. 1960. *Osnovy sintaksisa slojnogo predlojeniya sovremennogo uzbekskogo literaturnogo yazika*. Tashkent: Fan.
- Admoni, V. G. 1955. *Vvedenie v sintaksis nemeskogo yazika*. Moskva: Literatura na inostrannom yazike.
- Ashirboev, S. 1987. "Alisher Navoiy prozalari nashr tekstlarini tayyorlashning muhim bir tomoni haqida". *Adabiy meros* 2 (40).
- Gadjieva, N. Z. 1973. *Osnovnye puti razvitiya sintaksicheskoy strukturi tyurkskix yazikov*. Moskva: Nauka.
- Gadjieva, N. Z. 1963. *Sintaksis slojnopodchinennogo predlojeniya v azerbaydjanskom yazike*. Moskva: Nauka.
- Gadjieva, N. Z., Serebrennikov B. A. 1986. *Sravnitelno-istoricheskaya grammatika tyurkskix yazikov*. Moskva-Leningrad: Nauka.
- Gak, V.G. 1981. *Teoreticheskaya grammatika fransuzskogo yazika. Sintaksis*. Moskva: Visshaya shkola.
- Kononov, A. N. 1960. *Grammatika sovremennogo uzbekskogo literaturnogo yazika*. Moskva-Leningrad: Nauka.
- Kononov, A. N. 1948. Alisher Navoi. *Vozlyublenniy serdes*. Moskva-Leningrad.
- Mirzəzadə, H. 1968. *Azərbaycan dilinin tarixi sintaksisi*. Baki: Maarif.
- Nazarova, X. 1979. *Osobennosti sintaksicheskogo stroya uzbekskogo literaturnogo yazika konsa XV i nachala XVI v*. Tashkent: Fan.
- O'zbek punktuatsiyasining asosiy qoidalari*. 2015. Tuzuvchilar: Mahmudov N.M., Madvaliev A.P., Mahkamov N. Toshkent: O'zbekiston.
- Rahmatov, M. 2008. *Alisher Navoiyning nasriy asarlarida ergashtiruvchi bog'lovchili gaplarning sintaktik-semantik xususiyatlari*: Filol. fan. nomz.... diss. avtoreferati. Toshkent.
- Sodiqov, Q. 2020. *Eski o'zbek yozma adabiy tili*. Toshkent: Akademyanashr.
- Shukurov, Sh. 1974. *Nakloneniya i vremena glagola v pismennix pamyatnikax uzbekskogo yazika v sravnitelnom osveshenii*: Avtoref. diss. ... dokt. fil. nauk. Tashkent.
- Sherbak, A. M. 1962. *Grammatika starouzbekskogo yazika*. Moskva-Leningrad: Iz-vo AN SSSR.

MAQOLA TAQDIM QILISH TALABLARI

O'zbekiston: til va madaniyat (O'zTM) – zamonaviy O'zbekiston (sobiq Turkiston) bilan bog'liq bevosita Markaziy Osiyo mintaqasini birlashtiradigan til, tarix, san'at, etnografiya, madaniyat va ijtimoiy fanlar sohalarini qamrab olgan ilmiy jurnaldir. O'zTM munozarali, zamonaviy, innovatsion, konseptual jihatdan qiziqarli, original mavzudagi ilmiy tadqiqotlarni nashr qiladi. Jurnal lingvistika, adabiyotshunoslik, tarjimashunoslik, din, falsafa, ilohiyot, fan, ta'lim, metodika, sotsiologiya, psixologiya, tarix, madaniyat, san'at, etnologiya, etnografiya, antropologiyaga oid ilmiy yo'nalishdagi maqolalar va taqrizlar hamda konferensiya hisobotlarini qabul qiladi.

I. Maqola taqdim etish uchun umumiy talablar

Qo'lyozmalar o'zbek, ingliz, rus, fors, shuningdek, boshqa turkiy tillarda ham qabul qilinadi. Agar muallif o'z maqolasini jurnalning muayyan sonida nashr ettirmoqchi bo'lsa, unda qo'lyozma jurnal nashridan kamida besh oy oldin taqdim etilishi lozim.

Qo'lyozmalar MS Word (.doc) formatida (uzlangcult@gmail.com) elektron pochta-siga yuboriladi. Iqtiboslar va izohlar uchun MS Word menejerini qo'llash mumkin.

Barcha qo'lyozmalar tahririyatga muallif (mualliflar) haqidagi qisqacha ma'lumot bilan taqdim etiladi.

Asosiy matn *Times New Roman* shrifti, 14 hajm, satr oralig'i 1 interval, hoshiyalar chapdan 3 sm, o'ngdan 1,5 sm, yuqori va pastdan 2 sm bo'lishi kerak.

Maqolalar *The Chicago Manual of Style, 16th Edition* formatida shakllantiriladi. Maqola matni 3 000–5 000 so'zdan iborat bo'lishi kerak.

O'zbek va ingliz tillarida 100–150 so'zdan iborat abstrakt (annotatsiya) va 5–10 so'zdan kam bo'lmagan kalit so'zlar (o'zbek va ingliz tillarida). Abstraktda maqolaning qisqacha mazmuni va dolzarbligi, tadqiqot natijalari aks etishi lozim.

Adabiyotlar ro'yxati 5 sahifadan oshmasligi kerak.

Kitobga taqriz (ingliz yoki boshqa tillarda bo'lishi mumkin) 1500 so'zdan oshmasligi talab etiladi.

Taqriz formati: 1) sarlavha: kitob nomi, muallif (mualliflar), nashr qilingan shahar: nashriyot nomi, nashr yili, sahifasi soni. Narxi, ISBN raqami, (qattiq/yumshoq muqova); 2) taqriz so'ngida: taqrizchining F.I.O., ish joyi, pochta manzili.

II. Maqola bo'limlarini rasmiylashtirish

Maqola nomi – normal harflarda, to'q bo'yoqda, 16 hajm.

Maqola nomi o'zbek va ingliz tillarida (agar maqola boshqa tilda yozilgan bo'lsa, maqola yozilgan til va ingliz tilida) beriladi.

Maqola kirish, asosiy qism bo'limlari va xulosadan tashkil topadi.

Maqola bo'limlari sarlavhasi – to'q bo'yoqda, 14 hajm.

III. Maqolada tarjimalardan foydalanish

Boshqa tillardagi matn yoki boshqa manbalar tarjimoni aniq ko'rsatilishi kerak. Agar matn maqola muallifi tomonidan tarjima qilingan bo'lsa, u holda “tarjima muallifniki”

shaklida beriladi.

Rasmiy nashrdan olingan tarjima-matn tahrir qilinmaydi.

Zarur holatda tarjima matnga sana, turli diakritik belgilar va boshqa elementlar kiritilishi mumkin.

Tarjima qilingan matn olingan manba nomi asl holicha beriladi. Zarur deb topilsa, uning nomi qavs ichida berilishi mumkin.

Geografik nomlar tarjima qilinmaydi va asl shaklida beriladi.

Tashkilotlar nomi tarjima qilinmaydi va asl shaklida beriladi.

Davr nomi rasmiy qabul qilingan shaklda beriladi.

IV. Ko'chirma va tarjima parchaning berilishi

Manbadan olingan ko'chirma parcha asosiy matndan 1 qator tashlab ajratiladi, satr oralig'i 1 interval, markazda, 12 hajmda yoziladi.

Ko'chirmaning tarjimasi qavs ichida () satr boshidan yozilishi kerak. Bunday ko'chirma *Times New Roman* shrift, 12 hajm, normal yozuvda beriladi.

V. Havola va izohlar berish

Manbaga havola matn ichida to'rtburchak qavsda [] beriladi. Havola qilingan manbalar bir nechta bo'lsa, ular nuqtali vergul (;) bilan ajratiladi.

Izohlar tegishli sahifa pastida, tartib raqami bilan joylashtiriladi.

VI. Qo'lyozma (toshbosma) manbalar va nashr etilgan asarlar bibliografiyasi

Bibliografiyada muallif yoki asar nomi satr boshidan, boshqa barcha qatorlari xatboshidan yoziladi. Adabiyotlar *bibliografiyada* o'zbek lotin alifbosi tartibida ko'rsatiladi.

VII. Qo'lyozma va toshbosma manbalar bibliografiyasi

Qo'lyozma yoki toshbosma manbalarni bibliografiyada o'zi yozilgan grafikada berish maqsadga muvofiq. Lotin alifbosidagi transliteratsiyasini berish ham mumkin. Ba'zan qo'lyozma asarning nomi muallif ismidan oldin yozilishi ham mumkin.

Muallif nomi. Ko'chirilgan asr (agar mavjud bo'lsa). Asar nomi. Qo'lyozma (toshbosma): saqlanayotgan joy, inventar raqam.

Xondamir. XV asr. Makorim ul-axloq. Qo'lyozma: O'zFASHI, № 742.

VIII.1. Kitoblar uchun

Bibliografiyada:

Familiya, ism. Nashr yili. *Kitob nomi*, Shahar: Nashriyot nomi.

Qudratullayev, Hasan. 2018. *Boburning adabiy-estetik olami*. Toshkent: Ma'naviyat.

Matnda kitobga havola:

[Familiya kitob nashr yili, sahifa raqami]

[Qudratullayev 2018, 99]

Agar bir muallifning bir yilda nashr qilingan kitoblaridan foydalanilgan bo'lsa, bibliografiyada kitobning nashr yili o'zbek lotin alifbosi harflari bilan ajratilib ko'rsatiladi.

Sirojiddinov, Shuhrat. 2011 (a). *Alisher Navoiy: manbalarning qiyosiy-tipologik, tekstologik tahlili*. Toshkent: Akademnashr.

Sirojiddinov, Shuhrat. 2011 (b). *O'zbek adabiyotining falsafiy sarchashmalari*. Toshkent: Akademnashr.

Matnda kitobga havola:

[Familiya, kitob nashr yili, sahifa raqami]

[Sirojiddinov 2011 (a), 99]

[Sirojiddinov 2011 (b), 67]

Ikki muallif tomonidan yozilgan kitobni bibliografiyada berish tartibi:

Familiya, Ism va Ism Familiya. Nashr yili. *Kitobning nomi*. Shahar: Nashriyot nomi.

Abdurahmonov, G'anijon, Alibek Rustamov. 1984. *Navoiy tilining grammatik xususiyatlari*. Toshkent: Fan.

Matnda kitobga havola:

[Familiya va Familiya nashr yili, sahifa raqami]

[Abdurahmonov, Rustamov 1984, 52]

Agar kitobning uch va undan ortiq mualliflari bo'lsa, bibliografiyada barcha mualliflarning ismlari to'liq yoziladi. Bunday kitobga havola qilinganda birinchi muallif ismi yoziladi va "boshqalar" deb ko'rsatiladi.

[Familiya va boshqalar kitob nashr yili, sahifa raqami]

[Vohidov va boshqalar 2010, 847]

Kitob yoki to'plam maqolasini bibliografiyada berish tartibi:

Familiya, ism. Nashr yili. "Maqola nomi." *Kitob yoki to'plam nomi*, Ism Familiya, Ism Familiya muharrirligida, maqola sahifasi raqamlari. Shahar: Nashriyot.

Abdug'afurov, Abdurashid. 2016. "Badoye' ul-bidoya"ning tuzilish sanasi". *XX asr o'zbek mumtoz adabiyotshunosligi*, Olim To'laboyev muharrirligida, 174–184. Toshkent: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi.

Matnda kitob yoki to'plam maqolasiga havola:

[Familiya nashr yili, sahifa raqami]

[Abdug'afurov 2016, 176]

Elektron shaklda nashr qilingan kitoblar uchun:

Elektron kitobning bir nechta formati bo'lsa, bibliografiyada foydalanilgan format ko'rsatiladi. Elektron kitobning internet manzili (URL) hamda shu manba olingan sana ko'rsatilishi lozim.

Elektron kitobni bibliografiyada berish:

Familiya, Ism. Nashr yili. *Kitob nomi*. Shahar: Nashriyot nomi. URL. Foydalanilgan sana.

Mamatov, Ulug'bek. 2018. *O'zbekiston madaniyatida tarixiy janrdagi tasviriy san'at asarlari*.

Toshkent: Mumtoz so'z. <https://kitobxon.com/uz/catalog/sanat/>. 12.03.2019.

Matnda elektron kitobga havola:

[Familiya nashr yili, sahifa raqami]

[Mamatov 2018, 11]

Ikki muallif tomonidan yozilgan elektron kitobni bibliografiyada berish tartibi:

Familiya, Ism va Ism Familiya. Nashr yili. *Kitobning nomi*. Shahar: Nashriyot nomi. Internet adres (URL).

Sirojiddinov, Shuhrat va Sohiba Umarova. 2017. *O'zbek matnshunosligi qirralari*. Chikago: Chikago universiteti nashriyoti. <http://press-pubs.uchicago.edu/founders/>.

Matnda elektron kitobga havola:

[Familiya nashr yili, sahifa raqami]

[Sirojiddinov 2017, 19-hujjat]

VIII.2. Jurnal maqolasi uchun

Chop etilgan jurnal maqolasini bibliografiyada berish tartibi:

Familiya, Ism. Nashr yili. "Maqola nomi". *Jurnal nomi* jurnal soni: maqola sahifalari.

Mahmudov, Nizomiddin. 2013. "Termin, badiiy so'z va metafora". *O'zbek tili va adabiyoti* 4: 3 – 8. Toshkent.

Matnda jurnal maqolasiga havola:

[Familiya nashr yili, sahifa raqami]

[Mahmudov, 2013, 5]

Elektron jurnal uchun:

Elektron jurnal uchun jurnalning DOI manzili ko'rsatiladi. Agar DOI manzili mavjud bo'lmasa, internet adresi ko'rsatilishi kerak (URL). DOI – bu o'zgarmas ID bo'lib, internet tarmoqlarining elektron adreslari tizimiga ulangan, ya'ni manbani boshqaruvchi <http://dx.doi.org/> manzildir.

Elektron jurnal maqolasini bibliografiyada berish:

Familiya, Ism. Nashr yili. "Maqola nomi." *Jurnal nomi* jurnal soni: maqola sahifalari. DOI adres (yoki URL).

Aminov, Hasan. 2018. "O'zbekiston san'atida temuriylar siymosi". *O'zbekistonda xorijiy tillar* 2: 246 – 253. doi: 10.36078/1596780051.

Matnda maqolaga havola:

[Familiya nashr yili, sahifa raqami]

VIII.3. Gazeta yoki ilmiy-ommabop jurnal uchun

Gazeta yoki ilmiy-ommabop jurnal maqolasiga havola matn shaklida beriladi (masalan, Muhammadjon Imomnazarovning 27.02.2005dagi “O‘zbekiston adabiyoti va san’ati” gazetasida chop etilgan maqolasida aytilganidek...); odatda, bunday manbalar umumiy adabiyotlar ro‘yxatida keltirilmaydi. Agar keltirilsa, kitoblarga qo‘yiladigan talablarga asosan beriladi.

Agar onlayn maqolaga havola berilayotgan bo‘lsa, uning internet manzili (URL), maqola olingan sana ko‘rsatilishi kerak.

Gazeta yoki ilmiy-ommabop jurnal maqolasini bibliografiyada berish:

Familiya, Ism. Nashr yili. “Maqola nomi.” *Gazeta-Jurnal nomi*, nashr sanasi.

Imomnazarov, Muhammadjon. 2005. “Jomiy “Xamsa” yozganmi?.” *O‘zbekiston adabiyoti va san’ati*, January 25.

Matnda maqolaga havola:

[Familiya nashr yili, sahifa raqami]

[Imomnazarov 2005, 4]

Elektron gazeta yoki ilmiy-ommabop jurnal maqolasini bibliografiyada berish:

Familiya, Ism. Nashr yili. “Maqola nomi.” *Jurnal nomi*, nashr sanasi. Internet adres.

Jabborov, Rustam. 2019. “Navoiyning Tabrizda yashagan xorazmlik kotibi”. *UZA: O‘zbekiston Milliy axborot agentligi*, 08.12. <https://uza.uz/uz>.

Matnda maqolaga havola:

[Familiya nashr yili, sahifa raqami]

[Jabborov 2010, 17]

Maqola so‘ngida foydalanilgan adabiyotlar o‘zbek lotin alifbosi tartibida beriladi. Adabiyotlar ro‘yxati ikki qismdan iborat bo‘lishi, birinchi qismda foydalanilgan adabiyot chop etilgan grafikada yuqorida ko‘rsatilgan shaklda rasmiylashtirilishi, ikkinchi qismda esa barcha foydalanilgan adabiyotlar o‘zbek lotin alifbosida berilishi talab qilinadi. Misol uchun:

Adabiyotlar

Баранов, Х.К. 1958. Арабско – русский словарь. Москва: Наука.

Adabiyotlar

Baranov, X.K. 1958. Arabsko – russkiy slovar. Moskva: Nauka.

Maqolani rasmiylashtirish talablarining ingliz tilidagi variantini “The Chicago Manual of Style, 16th Edition” qo‘llanmasi yoki <https://www.chicagomanualofstyle>. havolasidan ko‘rib olishingiz mumkin.

GUIDELINES FOR CONTRIBUTORS

Uzbekistan: language and culture is an academic journal, publishing research in linguistics, history, literature, translation studies, arts, ethnography, philosophy, anthropology and social studies. We aim to publish cutting edge, innovative, conceptually interesting, original case studies and new research, which shape and lead debates in multifaceted studies. We do not publish economic analyses or policy papers. Any opinions and views expressed in publications are the opinions and views of the authors, and the publishers are not responsible for the views/ reviews of the contributors.

The journal is published four times a year. The language of articles can be English, Russian and Uzbek. Other Turkic languages are also welcomed. In addition to research articles, the journal welcomes book reviews, literature overviews, conference reports and research project announcements.

1. General

- Submission Guideline

1. Manuscripts may be submitted at any time during the year. However, if the author wishes to have his/her manuscript published in a certain issue of the journal, the submission should be made at least five months in advance of the proposed publication date.

2) Manuscripts should be submitted by email (uzlangcult@gmail.com) as an attachment in MS Word document (.doc) format and use MS Word Source.

3) All manuscripts should be submitted with a cover page including an email address, a mailing address and a short introduction about the author(s) /contributor(s).

2. Manuscript format

1) The main texts should be written in Times New Roman font, 12 point, and single-spaced in 44 pagination with 1-inch margins.

2) Submissions must follow the author-date system of *The Chicago Manual of Style*, 16th Edition.

3) Quotations are given in brackets in the text.

4) A research article should normally be no more than 9,000 words in length, including the following contents:

- an abstract of 150-200 words (in English, Russian, and Uzbek) and seven to ten keywords;

- a list of references of no more than five (5) pages;

- tables and figures, if any.

5) A book review should generally be about 1,500 English words (or other languages) in length, and must include the heading and closing in the following format:

- Heading: *Title of the Book*. By Author's Name(s). City of Publication: Publisher Name, Year. pp. Price, ISBN:, (hardcover/paperback).

- Closing: Book reviewer's name, affiliation and postal address at the end.

6) Style Points Headings. Limit: Four levels.

Level 1. Title Style (e.g. the first letter of each word upper case, except prepositions), Bold, and 14 point.

Level 2. Title Style, Italics, 14 Point.

Level 3. Modified “down” style (first letter upper case, or first letter of first two words if the first word is an article), Bold, and 12 point.

Level 4. Modified down style, Bold, 11 point.

3. Style and Usage

1) Translation

- Translated excerpts from classical texts or non-English sources should be annotated with clarification of its original/published language and translator. Likewise, “Author’s own” translations of quoted texts should be noted as such.

- The author is expected to provide an English translation of key terms in the work, rather than a translator without expertise in the subject.

- Excerpts or quoted texts from published translation will not be edited. However, UzLC editors may query or modify translations of key terms or texts provided by the author.

- Where necessary, short supplementary information such as dates, an item in its original characters, or the Romanized form of a non-English item, may be included.

- Names of foreign publishers, and titles of sources published in a foreign language should primarily appear in Romanized form without translation. However, if necessary, a translation may be added in brackets ([]).

2) Names and Terms

- Place Names (foreign):

Designation for division of areas should be either translated or hyphenated after the given area name.

Designation for geographical/structure names are not hyphenated, and appear without the equivalent English term.

Institutional names are considered proper nouns. Their names should appear following the preference of the individual institutions.

3) The descriptive designation of a period is usually lowercase, except for proper names or traditionally capitalized terms.

4. Quotation

1) Block Quotations:

- A block quotation should start with double line spacing and an indentation from the left margin. From the second paragraph of the block quotation, additional paragraph indentation is needed.

Texts in block quotation should be written in Times New Roman 10 pts., and not be entirely italicized.

5. Others

1) There is one space after sentence punctuation and not two.

2) The end parenthesis, closing quotation mark, and footnote numbers come after the sentence punctuation.

3) For parentheses within parentheses, use brackets ([]).

6. Basic Citation Format

The following examples illustrate citations using the **author-date** system. Each example of a reference list entry is accompanied by an example of a corresponding parenthetical citation in the text. For more details and many more examples, see chapter 15 of *The Chicago Manual of Style*.

BOOK

Reference List (hanging indent):

Pollan, Michael. 2006. *The Omnivore's Dilemma: A Natural History of How Eating Has Evolved*. New York: Penguin.

In Text Cite:

[Pollan 2006, 99–100]

Reference List (hanging indent):

Ward, Geoffrey C., and Ken Burns. 2007. *The War: An Intimate History, 1941–1945*. New York: Knopf.

In Text Cite:

[Ward and Burns 2007, 52]

For four or more authors, list all of the authors in the reference list; in the text, list only the first author, followed by et al. (“and others”):

[Barnes et al. 2010, 847]

Reference List (hanging indent) book chapter:

Kelly, John D. 2010. “Seeing Red: Mao Fetishism, Pax Americana, and the Moral Economy of War.” In *Anthropology and Global Counterinsurgency*, edited by John D. Kelly, Beatrice Jauregui, Sean T. Mitchell, and Jeremy Walton, 67–83. Chicago: University of Chicago Press.

In Text Cite:

[Kelly 2010, 77]

Chapter of an edited volume originally published elsewhere (as in primary sources):

Reference List (hanging indent) book originally published elsewhere:

Cicero, Quintus Tullius. 1986. “Handbook on Canvassing for the Consulship.” In *Rome: Late Republic and Principate*, edited by Walter Emil Kaegi Jr. and Peter White. Vol. 2 of *University of Chicago Readings in Western Civilization*, edited by John Boyer and Julius Kirshner, 33–46. Chicago: University of Chicago Press. Originally published in Evelyn S. Shuckburgh, trans., *The Letters of Cicero*, vol. 1 (London: George Bell & Sons, 1908).

In Text Cite:

[Cicero 1986, 35]

BOOK PUBLISHED ELECTRONICALLY

If a book is available in more than one format, cite the version you consulted. For books consulted online, list a URL; include an access date only if one is required by your discipline. If no fixed page numbers are available, you can include a section title or a

chapter or other number.

Reference List (hanging indent):

Austen, Jane. 2007. *Pride and Prejudice: A Novel in Five Books*. New York: Penguin Classics. Kindle edition.

In Text Cite:

[Austen 2007, 101]

Reference List (hanging indent):

Kurland, Philip B., and Ralph Lerner, eds. 1987. *The Founders' Constitution*. Chicago: University of Chicago Press. <http://press-pubs.uchicago.edu/founders>

In Text Cite:

[Kurland and Lerner, chap. 10, doc. 19]

JOURNAL ARTICLE

Article in a print journal

In the text, list the specific page numbers consulted, if any. In the reference list entry, list the page range for the whole article.

Reference List (hanging indent):

Weinstein, Joshua I. 2009. "The Market in Plato's Republic." *Classical Philology* 104:439–58.

In text cite:

[Weinstein 2009, 440]

Article in an online journal

Include a DOI if the journal lists one. A DOI is a permanent ID that, when appended to <http://dx.doi.org/> in the address bar of an Internet browser, will lead to the source. If no DOI is available, list a URL. Include an access date only if one is required by your discipline.

Reference List (hanging indent):

Kossinets, Gueorgi, and Duncan J. Watts. 2009. "Origins of Homophily in an Evolving Social Network." *American Journal of Sociology* 115:405–50. doi:10.1086/599247.

In text cite:

[Kossinets and Watts 2009, 411]

Article in a newspaper or popular magazine

Newspaper and magazine articles may be cited in running text ("As Sheryl Stolberg and Robert Pear noted in a New York Times article on February 27, 2010..."); they are commonly omitted from a reference list. The following examples show more formal versions of the citations. If you consulted the article online, include a URL; include an access date only if your discipline requires one. If no author is identified, begin the citation with the article title.

Reference List (hanging indent):

Mendelsohn, Daniel. 2010. "But Enough about Me." *New Yorker*, January 25.

In text cite:

[Mendelsohn 2010, 68]

Reference List (hanging indent):

Stolberg, Sheryl Gay, and Robert Pear. 2010. "Wary Centrists Posing Challenge in Health Care Vote." *New York Times*, February 27. <http://www.nytimes.com/2010/02/28/us/politics/28health.html>.

In text cite:

[Stolberg and Pear 2010, 12]

WEBSITE

A citation to website content can often be limited to a mention in the text ("As of July 19, 2008, the McDonald's Corporation listed on its website . . ."). If a more formal citation is desired, it may be cited as in the examples below. Because such content is subject to change, include an access date or, if available, a date that the site was last modified. In the absence of a date of publication, use the access date or last-modified date as the basis of the citation.

Bibliography (hanging indent):

Google. 2009. "Google Privacy Policy." Last modified March 11. <http://www.google.com/intl/en/privacypolicy.html>.

In text cite:

[Google 2009]

Reference List (hanging indent):

McDonald's Corporation. 2008. "McDonald's Happy Meal Toy Safety Facts." <http://www.mcdonalds.com/corp/about/factsheets.html>.

In text cite:

[McDonald's 2008]

Jurnal 2017-yil 26-oktyabrda O'zbekiston Respublikasi Matbuot
va axborot agentligi tomonidan 0936-raqam bilan ro'yxatdan o'tgan.

Jurnal O'zbekiston Respublikasi Oliy Attestatsiya Komissiyasi tomonidan
filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc)
dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalari chop etilishi lozim bo'lgan ro'yxatga
kiritilgan (30.10.2021. № 308/6).

Tahririyatga kelgan maqolalar mualliflarga qaytarilmaydi.

Manzil: Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Yusuf Xos
Hojib ko'chasi 103-uy.
Telefonlar: +99871 281-45-11, +99871 281-41-93.
Website: www.uzlc.navoiy-uni.uz
E-mail: uzlangcult@gmail.com

Bosishga 31.03.2022-yilda ruxsat etildi.
Bichimi 70x100 1/16, Ofset bosma. "Cambria" garniturasi.
Shartli b.t. 7,51. Nashr b.t. 7,62.

"O'zbekiston: til va madaniyat" jurnali tahririyatida
tayyorlandi va sahifalandi.
"YASHNOBOD NASHR" bosmaxonasida chop etildi.
Adadi 300 nusxa. Buyurtma №2.
Bosmaxona manzili: Toshkent shahar Yashnobod tumani,
58-a harbiy shaharcha.